

Boterbereiders lees dit, want het geldt uw belang!

Over het nut en de voordeelen van den roomafscheider.

Onder de vele nuttige werktuigen, die op de Internationale Landbouwtentoonstelling vooral de aandacht trokken, mogen wel in de allereerste plaats genoemd worden de separators of centrifuges of, in zuiver Hollandsch vertaald, de roomafscheiders van Burmeister & Wain te Kopenhagen en van de Laval.

In 1880 op de Dairyshow te Londen en 1881 op de Internationale Zuiveltentoonstelling te Gent heb ik reeds van nabij de werking der roomafscheiders gezien en had toen meermalen gelegenheid het vernuftige werktuig te bewonderen.

Toen ter tijd bestonden er slechts groote soorten centrifuges zeer geschikt voor melkinrichtingen en boterfabrieken, doch veel te omslachtig en te kostbaar voor gewone boerderijen, ook al om reden ze dooreen stoommachine in beweging gebracht moesten worden.

Na langdurige studiën en berekeningen en niet dan ten koste van veel inspanning, is het eindelijk aan de vervaardigers der roomafscheiders gelukt een kleiner soort te fabriceren, dat door middel van een paard in den karn of rosmolen in beweging gebracht, per uur 250 à 300 liter melk geheel zuiver, d. w. z. zonder eenig vet achter te laten, ontroomt. De groote moeilijkheid voor de fabrikan ten der roomafscheiders bestond hierin om alles zoodanig te regelen, dat een paard stapvoets in den karnmolen loopend een verbazende groote snelheid op den roomafscheiders kon overbrengen, daar deze 2600 omwentelingen per minuut moest kunnen maken.

De centrifuge-fabrieken zijn hierin volkomen geslaagd en zullen ook, ik voorspel hun dit nu reeds, in deze streek de voldoening van hun werk smaken, zoodra de boeren, na zich geheel op de hoogte gesteld te hebben van de uitmuntende werking der roomafscheiders, zich deze onmisbare werktuigen zullen aanschaffen.

„Wat de boer niet kent, eet hij niet,” is een gezegde, dat waarheid bevat, en waarmede wel degelijk rekening gehouden moet worden.

In het belang van onzen landbouwstand wil ik echter trachten het nut en de groote voordeelen aan het gebruik der roomafscheiders verbonden uiteen te zetten, voor zooverre mij dit in een courantenartikel mogelijk is, met het oog op de beperkte ruimte, waarover ik zal kunnen beschikken.

De ondervinding heeft aan al degenen, die in het bezit van een roomafscheider zijn, geleerd, dat men van dit nieuwerwetsche middel tot ontrooming gebruik makend, 4½ à 6 liter minder melk noodig heeft, om één kilo boter te verkrijgen, dan op de oude wijze van ontrooming, zooals die in deze strook door middel van vleuten in toepassing gebracht wordt, nadat de melk daarin 24 en 36 uren te roomen heeft gestaan.

Met andere woorden levert de roomafscheider, die den aanwezigen room zuiver aftapt, een winst op van 15 á 20 pct, boven de oude wijze van ontrooming. Zulke voordeelen zijn niet te verwerpen! Gesteld, een flinke boer, op de oude wijze te werk gaande, verkoopt 's jaars voor eene som van f 3000 aan boter, dan zal hij voortaan, van den roomafscheider gebruik makende, f 450 á f 600 meer kunnen maken, tengevolge van geheele ontrooming.

Maar dit is volstrekt niet het eenige voordeel, verbonden aan het gebruik der centrifuge. Volgt mij nu goed botermakers. Zoodra de koeijen gemolken zijn, giet men de melk in een reservoir, verbonden aan den roomafscheider; het paard brengt de centrifuge in beweging en in één uur zullen er 250 à 300 liter geheel zuiver ontroomd zijn, en is de versche afgeroomde melk uitmuntend geschikt om aan de fokkalveren en varkens gegeven te worden; bovendien kan ze dienen voor het huiselijk gebruik van den boeren zijn gezin.

Men zal niet heel veel kennis van het vak behoeven te hebben, om onmiddellijk te begrijpen, dat versche afgeroomde zoete melk oneindig veel voedzamer en gezonder is voor het jonge vee, dan de zoogenaamde vleutenmelk, die 24 en 36 uren gestaan heeft en een gistingsproces is ingetreden, tengevolge waarvan er in het voorjaar bij menigen boer zoovele fokkalveren bezwijken.

De prijs van de kleinste soort roomafscheider is ongeveer f 500, zoodat een flinke boer, die in het bezit is van een goeden veestapel, in één jaar tijds de kosten eener centrifuge er uit heeft.

Ik stel mij niet voor, dat alle flinke boeren die, zooals men dit uitdrukt, den zak niet stuk hebben, na lezing van mijn artikel onmiddellijk er toe over zullen gaan een roomafscheider te bestellen; ze zijn uit den aard der zaak zeer aan het oude gehecht en met de wijze, waarop vader en grootvader te werk gingen, breken ze niet ligt.

Kampen.

JULES van HASSELT.

(Overgedrukt uit de Zwolsche Ct.)